

dette Løfte ikke kunde opfyldes, saa at det altsaa blev de kvartergivendes egen Sag at hjælpe Soldaterne saa godt som muligt. Hvad specielt dette Forhold angaar, har jeg dog ment, det var muligt for Krigsbestyrelsen at udlevere Tæpper. Vel ved jeg, at det vil medføre nogen Bekostning, og over for den mindre gode Vilje, som jeg nok tør sige undertiden vises militære Udgifter, kunde det maaske volde nogen Vanskelighed; men blev det ret forklaret, var det vel dog en Udgift, som Krigsbestyrelsen kunde komme ud over.

I enkelte Tilfælde beklager Befolkningen sig en Del over Indkvarteringen af Officerer. Ikke fordi den er særlig besværlig — man søger jo i Reglen at vælge Kvarteret paa saadanne Steder, hvor man bedst er i Stand til at imødekomme de Fordringer, den paagældende nu en Gang maa stille — men det, som volder Vanskelighed, er, at der ingen Bestemmelser findes om den Betaling, Befalingsmænd skulle yde for Kvarter. Nu ville de kvartergivende nødig gaa de vedkommende for nær og forlange for meget, og Reglen bliver da den, at Folk, der ikke have synderlig godt Raad, forlange for lidt og bagefter føle sig trykkede ved at have udvist en Gæstfrihed, som de egentlig ikke havde Raad til at udvise. Jeg mener, at der maatte kunne gives en Regel, som nogenlunde fastsatte en Grænse baade for den ene og den anden Part i dette Tilfælde.

I det hele taget er det min Hensigt med disse mine Bemærkninger om Indkvartering under Øvelserne at henstille til Krigsbestyrelsen at have sin Opmærksomhed henvendt paa dette Forhold, søge at rette paa de enkelte Punkter, hvor Retelse kan foretages, og, hvad det hele Forhold angaar, saa vidt muligt søge at fordele Indkvarteringen over større Dele af Landet, søge at undgaa, at Indkvarteringsbyrden rammer enkelte Egne saa stærkt, som Tilfældet ved flere Lejligheder har været. Jeg ved vel, at i de gældende Hærbestemmelser hedder det, at de større Øvelser to Aar i Træk skulle foregaa i Nærheden af Garnisonerne; og at denne Bestemmelse maaske kan være et Baand paa Krigsbestyrelsen; men man maa have sin Opmærksomhed henvendt paa at søge denne Grænse noget udvidet, saa at man bliver i Stand til at lade denne Byrde falde mere paa større Kredse, end Tilfældet er nu, da Forholdet er det, at det er visse enkelte Dele af Landet, som fortrinsvis faa Byrden. Hovedstaden er f. Ex. fri, og det vækker en Del Misstemning, naar enkelte Dele af

Landet se, at de fortrinsvis have denne Byrde, medens andre Dele ere fri for nogen som helst Del deri.

Medens jeg er ved at omtale disse militære Spørgsmaal, vil jeg gerne gøre nogle Bemærkninger om min Opfattelse af Forsvarssagens Stilling her paa Rigsdagen i sin Almindelighed. Jeg har forøvrigt udtalt mig om min Opfattelse i denne Henseende under Finanslovens Behandling ved to Lejligheder i forrige Rigsdagssamling, men jeg finder dog Anledning til paa ny at sige nogle Ord derom. Efter den politiske Stilling, der er skabt her i Landet, og navnlig ved den Ledelse, der er foregaaet i de senere Aar ogsaa fra den Side, hvortil jeg har regnet mig og vedblivende vil regne mig, ser jeg ikke rettere, end at man har udfoldet sin Ledelse paa en saadan Maade, at man har skabt en Stilling til Forsvarssagen dels i Befolkningen, men ganske særligt i dette Ting, som er af den Art, at det ikke nytter at stille Fordringer om forøgede Udgifter til vort Forsvarsvæsen. Jeg erkender, at der ved vort Forsvarsvæsens Ordning, baade for Søforsvarets og Landforsvarets Vedkommende, hæfter Mangler, der ere meget væsentlige, saa væsentlige, at skal der gaa længere Tid, inden disse blive hævede, vil vort Forsvarsvæsen have lidt en overordentlig Svækkelse. Paa samme Tid, som jeg erkender dette, maa jeg imidlertid udtale som min Formening, at saaledes som man har ledet Forholdene i politisk Henseende i de allerseneste Aar, er der skabt en saadan Tilstand, at det at tale om forøgede Udgifter til Forsvarsvæsenet er en ganske overflødig og misforstaaet Tale, som staar i en bestemt Modsætning til den Fremgangsmaade, man ellers lægger for Dagen i politisk Henseende fra forskellige Sider og paa forskellige Omraader. Vil man opnaa — og jeg retter disse Bemærkninger til Krigsbestyrelsen — Forbedringer i Ordningen af Forsvarsvæsenet paa de Felter, hvor der er Mangler, har jeg den Opfattelse, at disse, som Tilstanden nu er, kun kunne opnaas derved, at man tilkøber sig dem ved nogen Nedgang i de militære Udgifter. Vejen er anvist dels gennem den Fremgangsmaade, man fulgte, da Forliget blev sluttet i 1894, ved den Ordning af Hærvæsenet, man den Gang gennemførte, ihvorvel den ogsaa efter min Opfattelse lader adskilligt tilbage at ønske. Den Gang tilkøbte man sig en Forandring, som trods det, den lader tilbage at ønske, er en betydelig Forbedring i den bestaaende Tilstand. Et lille Spørgsmaal